

Kolind Vandværk

Bestyrelsens beretning 2021 fremlagt på generalforsamlingen den 30. marts 2022 kl. 19,00 i Kolind +

Status:

Udpumpet vandmængde: 121.266 m³ (mod 118.327 m³ i 2020) (+2,5%)

Solgt vandmængde: 106.813 m³ (mod 111.425 m³ i 2020) (-4,1%)

Spild i ledningsnet: 13.653 m³ svarende til 11,25% af den udpumpede vandmængde

Forbrugere: 910 mod 899 i 2020

Bestyrelsesmøder:

Der har været afholdt 10 møder i året 2021

Andre møder:

Deltagelse i andre møder bl.a. afholdt/indkaldt af Syddjurs vandråd og Syddjurs kommune om "BNBO". + en møderække om mulighederne for at etablere et samarbejde på tværs af flere vandværker ("Skram sø Vand") - Det kommer jeg ind på senere i beretningen.

Driftsleder/samarbejdet med Djurs Vand:

Kolind vandværk har siden 2018 haft et samarbejde med Djurs Vand som er et driftsfællesskab hvor vi sammen med 5 andre vandværker er gået sammen om at have en driftsleder, der har sin gang på vandværket 1 gang om ugen (prøvetagning, overvågning, vedligeholdelse) Driftslederen står desuden til rådighed for udkald, når der opstår situationer, som kræver øjeblikkelig indsats. Alarm og driftsstop, lynnedslag, brud på vandledninger for at nævne de vigtigste opgaver. Og når der skal planlægges og gennemføres nye udstykninger, er driftslederen vores mand der tager hånd om det praktiske. Jeg vil gerne her i min beretning nævne, at vi i bestyrelsen er meget glade for samarbejdet som vi har haft siden 2018. Jan, som er vores faste mand hos Djurs Vand, er særdeles kompetent og sørger for at værket er optimeret og kører som det skal.

Tak for indsatsen Jan!

Vandværket på Mårupvej: Renovering/beskyttelse/adgangskontrol m.v.:

Efter de forskellige opgraderinger og renoveringer vi gennemførte i 2018/19 havde vi i sommeren 2020 det helt store nedbrud i forbindelse med tordennejret der ødelagde den centrale styring på værket. Et nedbrud som vi lærte meget af, men som vi heldigvis med bistand fra leverandøren (Krüger) hurtigt fik styr på. Vi har i kølvandet på denne hændelse brugt 2021 til at sikre os og har udbygget værket med yderligere sikkerhed – Det der i daglig tale hedder: transientbeskyttelse af vores datalinjer samt investering i en videoovervågning og adgangskontrol på værket og Remote adgang til serveren, således at driftslederen via sin PC kan styre/aflæse/betjene visse dele af anlægget og i en snæver vending åbne døren for en håndværker der har et ærinde på værket.

Vandanalyser/vandkvalitet:

På sidste generalforsamling stod vi frem og berettede at der ikke havde være udslag for pesticider og "anden galskab" i årets løb som ligger over de tilladte grænseværdier 😊 .

I 2021 har vi ligeledes været forskånet for analyseresultater, der kan give anledning til "røde lamper". Men helt problemfrit har året bestemt ikke været – for på det tidspunkt hvor vejret var allerbedst løb vi ind i problemer med målinger taget i Stabrand, hvor kimtallet var alt for højt! (kimtal 2200) – Det førte til en dialog med kommunen, hvor vi fandt en løsning, så vi via ekstra skylninger af ledningsnettet fik bragt kimtallet ned under 200 som er grænseværdien. Vi har siden analyseret på situationen og konklusionen er at der er et misforhold mellem dimensionering af den vandledning der ligger i Stabrand og det forbrug der p.t. er på ledningen. Løsningen er at få nogle flere forbrugere koblet på i Stabrand og det arbejder vi på at få til at lykkes her i foråret.

Investeringer:

Projekter 2021/22:

- De nye boliger ved det tidligere Møllers K-marked – blev endeligt afsluttet i 2021 – Der var en heftig aktivitet på Enggårdsbakken, hvor vi har haft 11 nye tilslutninger.
- Vi har givet tilbud på tilslutning af i alt 7 ejendomme i Stabrand.
- Djurs Bo arbejder i 2021 på Søndermarken på i alt 10 boligenheder? Færdig her i 2022)
- Næste etape på Enggårdsbakken er på vej (inden 1/7-2022 udstykkes de sidste 11 grunde der ligger ud mod grusvejen. Grusvejen bliver asfalteret og vil være den vej de 11 grunde får som adgangsvej)
- Vi har påbegyndt en renovering af den ældste del af vores ledningsnet – I 2021 er Skolebakken fra Skolen til "Reko – krydset + øverste del af Havrebakken – En udgift på godt ½ mil. inkl. nyt fortov (byens bedste lige nu!)
- I 2022 går vi videre med Søndergade hvor ledningen fra Slagterbutikken ned til krydset ud mod Vesterågade bliver klaret. Det er stærkt påkrævet, hvilket et brud i Søndergade i 2021 har dokumenteret (rørene er slidt op og papirstynde visse steder) – Lige nu er vi i dialog med øvrige ledningsejere med det formål at vi alle sparer nogle penge!

Men nu til noget helt andet!

BNBO og det handler om (at der skal være "pesticid fri" arealer omkring vandværket – Vi taler om et område på ca. 6 hektar omkring vores boringer på Mårupvej.

Folketinget har lavet lovgivning på området og kommunerne har været i gang med at udpege de **BoringsNære BeskyttelsesOmråder (BNBO)** hvor kommuner, vandværker og lodsejere i fællesskab skal sikre beskyttelsen af grundvandet bl.a. ved at indgå aftaler om at brugen af pesticider skal bringes til ophør på de områder der er udpeget. (og det er ikke bare et par tønder land vi taler om!!

Loven er indrettet sådan, at det er vandværkerne der skal betale erstatninger til dem der ejer jorden, hvis der skal *udstedes et påbud* om at holde op med at sprøjte og ændre måden man dyrker arealerne på. Normal praksis i Danmark har altid været "den der skaber en forurening skal betale for at der bliver ryddet op!) Men et samlet folketing har ment noget andet og vendt ansvarsbyrden på hovedet her og sagt:

Det er den part, der har størst gavn af en omlægning – (dvs. forbrugeren) der skal betale!!

Vi har været indkaldt til møder om sagen og byrådet har i august måned 2021 vedtaget en indsatsplan, som pålægger vandværkerne at gå i forhandling med lodsejerne og forsøge at indgå frivillige aftaler om at lade være med at sprøjte! Der har rundt i landet været kørt nogle sager ved taksationskommissionen for at få fastlagt et erstatningsniveau som vandværkerne skal betale til lodsejerne for at undlade at bruge sprøjtegifte! (Det er ikke småpenge.)

Hvad kommer dette her til at betyde for Kolind Vandværk?

For de 2 boringer på Maarupvej som tilhører Kolind Vandværk, gælder at de i fremtiden vil være beliggende indenfor BNBO-området og derfor ikke længere må dyrkes på normal vis – Og vi skal i dialog med ejeren af jorden om vi kan finde en løsning!

- Vi har uden at det fremgår af kommunens indsatsplan set beregninger (fra Rådgivende ingeniørfirma Niras) på at dette her kan komme til at koste Kolind Vandværk en erstatning til lodsejeren på et sted mellem 1 og 2 mil. kroner. Beregningerne er baseret på den model, der har været brugt andre steder.
- Hvis den udgift skal væltes over på den forbrugerpris vi opkræver årligt, vil udgiften for 1 m³ vand i Kolind Vandværk stige til ca. 17 kr. i det år hvor påbuddet gennemføres og erstatningen skal udbetales. Det synes vi ikke er vejen frem! (Betragter det som en passiv

investering, som vi ikke kan være sikker på holder, hvis vi får nye krav til målinger, når man opdager flere nye stoffer der skal måles for!)

- *Med udsigt til at vi skal handle på sagen inden 2023 har vi fra bestyrelsens side givet vores fulde opbakning til at der på Mårupvej bliver etableret det Solcelleanlæg, som byrådet har principgodkendt i sommeren 2021. Solcelleanlægget skal ifølge byrådets beslutning gå ind i en planlægningsfase (lokalplan) i slutningen af 2022. Men vi kan ikke være sikker på at det kommer igennem. VVM-redegørelsen m.v. skal gennemføres som noget af det første. (Og der er mange interesser i området, som skal høres!) – Det er bestyrelsens vurdering, at det **"vil være mangel på rettidig omhu, hvis blot lægger vore æg i den kurv og læner os tilbage!"***
- *Ifølge den indsatsplan som kommunalbestyrelsen har vedtaget i august 2021, tegner der sig stort set det samme billede for alle vandværker i Syddjurs kommune – Der skal betales store erstatninger mange steder i kommunen. Og der er ingen tvivl om at der vil være vandværker, der må kaste håndklædet i ringen og vil være tvunget til at aflevere nøglen til vandværket på kommunekontoret! (det er kommunerne der har ansvaret for drikkevandsforsyningen i Danmark)*

Enhver kan næsten sige sig selv, at vi i bestyrelsen udover at sikre at den daglige drift har brugt meget energi på at tænke i alternativer – til det scenarie jeg lige har redegjort for her.

Kommunen har på et møde i morgen (den 31/3) indkaldt samtlige vandværker til et møde i Følle, hvor det vigtigste punkt på dagsordenen er at få skabt et overblik over hvordan det går med indgåelse af de frivillige aftaler... Vores Miljøminister har allerede i efteråret været ude og sige "at det går for langsomt" Så man behøver ikke være tankelæser for at regne ud hvad budskabet vil være...

Vores svar i morgen vil være, at vi i Kolind har besluttet bruge vores ressourcer (penge og kræfter) på noget som kommer forbrugerne til gode i fremtiden – med andre ord vi har besluttet ikke at gå ud og betale erstatninger til lodsejerne men i stedet samarbejde med andre vandværker og finde egnede indvindingspladser, hvor der er tilstrækkeligt med vand af en god kvalitet/mængde som kan række mange år ud i fremtiden.

Den strategi står en samlet bestyrelse bag og anser som den løsning der vil kunne skabes størst opbakning til – Den indebærer, at Lodsejerne kan dyrke deres jord som hidtil uden begrænsninger og Forbrugerne sikres rent drikkevand til en kostpris som ikke er kunstigt høj på grund af store erstatninger.

Derfor:

har vi i bestyrelsen brugt 2021 til at gå ind i et udvidet samarbejde med Djurs Vand, der står med tilsvarende udfordringer i store dele af den gamle Ebeltoft kommune, hvor man driver 5 vandværker. Det har ført til, at der i sommeren 2021 er gennemført en prøveboring i Skram sø plantage. Den prøveboring der er gennemført, har vist at der er vand nok til at boringen kan levere vand i mange år frem. Men nok så væsentligt kildepladsen er "ren" og har bestået alle gennemførte test og der er tilstrækkeligt tryk på boringen, så den kan leve op til vores ønske om stor forsyningssikkerhed. (60 M3 i timen)

Næste fase i projektet bliver at boringen skal suppleres med yderligere 2 prøveboringer, så vi er i stand til at kunne dokumentere at den nye kildeplads er egnet til at forsyne os i fremtiden med mellem 1 - 1,5 mil m³ om året.

Detaljerne i hele projektet vil det føre for vidt at komme ind på her i beretningen, men jeg kan kort skitsere hvad der kommer til at ske:

Vi har i et samarbejde med Niras, Djurs Vand og Kolind Vand holdt de første indledende møder med kommunen og tilrettelagt hovedpunkterne i køreplanen således:

- Der skal gennemføres en "frivillig VVM-undersøgelse" - Kommunen har givet tilsagn om at hjælpe den proces godt igennem – Det tager ca. et år
- Der skal bygges en stor **forsyningsledning** fra den nye boring i Skram Sø plantage til det eksisterende værk i Handrup bakker, der skal udbygges/udvides så det kan håndtere opgaverne fremover.
- Fra værket i Handrup bakker skal der bygges en stor forsyningsledning til **Ebeltoft i Syd og Kolind i Nord**. Forsyningsområdet (kundekredsen) bliver de 47 vandværker der ligger i området. Billedligt talt så etablerer vi en motorvej igennem kommunen, som gør os i stand til at pumpe rent drikkevand ud til de 47 vandværker der ligger i forsyningsområdet. Anlægsperioden er estimeret til ca. 3 år hertil skal lægges 1 år til indkøring af det nye værk og 1 år til af diverse godkendelser (VVM-godkendelse, indvindingstilladelse m.v.)
- Vi påregner at være fuldt ud **etableret og indkørt i 2027**
- Skram Sø vand bliver et produktionsselskab, der skal levere vand til "byporten" – De lokale vandværker står selv for distributionen herfra ud i eget ledningsnet (forsyningsområde) som det sker i dag. Det betyder, at vi ikke ændrer på den driftsopgave det enkelte vandværk har ansvaret for.
- Der skal stiftes et **selvstændigt produktionsselskab** – Selskabet etableres som et A.M.B.A. (Andelsselskab Med Begrænset Ansvar) Indskudskapitalen deles op i andele udmålt efter det antal m³ vand som de enkelte vandværker udpumper/køber. Selskabet stiftes i indeværende år (inden sommerferien) når vi har en lodsejeraftale med ejeren af Skram Sø plantage på plads. Kunderne i produktionsselskabet udpeger på en årlig generalforsamling en bestyrelse der får ansvaret for produktionsselskabet.
- Produktionsselskabet skal drives forretningsmæssigt efter "hvile i sig selv princippet" dvs. "**Non profit**", men med omkostningsbaserede priser, som godkendes af generalforsamlingen i selskabet. Første udkast til en prissætning viser en produktionspris på mellem 4-6 kr. pr. m³ vand, som bliver den kostpris distributionsværkerne skal betale. *Jo flere værker der går med jo lavere bliver prisen. Sådan et værk bliver en del af kommunens infrastruktur og kan finansieres over 50 år med kommunegaranterede lån. Det betyder, at det er fællesskabet der tager risikoen hvis selskabet går konkurs. Andelshaverne hæfter kun for deres indskud i selskabet.*
- Der er ikke noget i **Kolind Vandværks vedtægter**, der hindrer at vi i fremtiden henter (køber) vores vand fra boringer beliggende i Skram Sø plantage eller andre steder og beslutter at blive en del af det produktionsselskab, der skal etableres.
- Fra Bestyrelsens side beder vi **generalforsamlingen om et "go"** til at vi går videre med projektet, som vi har skitseret ovenfor.

Større samarbejder er vejen frem:

Hvorfor nu det?:

Vandværksdrift er et område, hvor kommunen på borgernes vegne skal sikre at vi har rent drikkevand. Fra gammel tid har det altid været noget man drev lokalt, men Kommunen har beføjelser til at diktere et samarbejde mellem vandværker, hvis de vurderer at der er behov for det! Som landet ligger nu er der en del værker, der hurtigt kan få problemer i takt med at der kan/skal måles for flere og flere stoffer i drikkevandet – Der er værker her på Djursland, der allerede er i problemer når det gælder opgaven at levere rent drikkevand og stå inde for forsynings sikkerheden.

De vil blive tvunget til enten at gå ind i større fællesskaber eller gøre noget andet.

Når det gælder Kolind Vandværks boringer på Mårupbakken er vi ikke sikker på kan blive ved med at klare kontrolkravene – Der kommer hele tiden nye stoffer på listen over det der skal måles for! (så det vil være rettidig omhu, at vi allerede nu beslutter os for en løsning der rækker langt ud i fremtiden!

Derfor er vi gået aktivt ind i arbejdet med at etablere Skram Sø løsningen og gå efter at vi senest om 5 år bliver forsynet med vand fra jordlagene under Skram Sø plantage. Hvis alle 47 værker der ligger i forsyningsområdet gør det samme, undgår vi at gribe ind i landmændenes muligheder for at drive deres erhverv effektivt og økonomisk rentabelt.

Afslutning:

Det er en spændende tid vi står midt i – Vi har mange store udfordringer der skal håndteres, så vi også i fremtiden kan levere rent drikkevand.

Hvor det ender skal vi have sat retning på nu!

Vi har fra bestyrelsens side givet vores oplæg til en løsning, der peger fremad og skal bede om generalforsamlingens opbakning hertil. Hvis vi får det mandat vi beder om i aften, vil vi med ro i sindet kunne gå til mødet i morgen med kommunen og fortsætte arbejdet med Skram Sø Vandprojektet.

Til slut vil jeg takke hver enkelt af mine gode folk i bestyrelsen – Mit motto har altid været "Sammen er vi gode..."

(tak for ordet)

SVA, den 30. marts 2022